

Modlitba za krajinu

STANISLAVA VESELKOVÁ

Pocit, že svými vlastními silami už nic nezmůžeme, bývá často výchozím momentem k tomu, že máme potřebu se modlit. Tak to před pěti lety prožívali i někteří obyvatelé Suchdola a Sedlce, Dolních Chaber, Čimic a Ďáblic, když se nemohli domoci vyslyšení při úředním jednání o jedné obří silniční stavbě plánované do blízkosti jejich domovů a navíc do překrásné přírody, jedné z mála takových oblastí, které na okrajích Prahy ještě zbývají.* Slova obyvatel těchto městských částí sice při jednání zazněla, uslyšena byla, vyslyšena nikoliv. A protože to za posledních asi deset let zdaleka nebylo poprvé, kdy jejich názory na tyto plány byly jakoby smeteny pod stůl, zazněl návrh „Pojďme udělat mši!“ Nakonec se ukázalo, že to nemůže být mše (čili bohoslužba s přijímáním), ale jen bohoslužba slova, protože ti, kteří ji začali připravovat,

patřili do různých církví, někteří dokonce do žádné. A tak se zrodila Ekumenická bohoslužba za krajinu.

Ovce za plotem

Bohoslužba probíhá vždy ve velmi zvláštní náladě. Člověk přichází vyježděnou cestou po louce na oplocenou zahradu, přivítá ho kamenný stůl a několik mladých stromků. Zvědav prochází zahradou a na jejím nejvzdálenějším konci stane pod větším stromem a s úžasem hledí dolů do nádherného údolí řeky Vltavy. Jde zpátky, protože za chvíli to začne, a cestou na něj zpoza plotu z hustého křoví zvědavě koukají ovce. Ovce, které mají za úkol spásat svahy vltavského kaňonu. Prostě „ovce spasitelky“. Čas pokročil, je třeba se už usadit na jednu z laviček, slunce pálí, ještě že většina laviček je pod přístřešky.

* Více o této stavbě v článku Záchrana Sedleckých skal, *Okruh a střed* 2010/4, Praha stok a věží, s. 50–54.

Začíná bohoslužba, vpředu je několik duchovních z různých církví, někteří ve svátečních talárech, někteří ve všedních, jiní v běžném denním oblečení. Čte se z Bible a zpívá, což se párkrát zopakuje, pak je kázání a pak mají přijít modlitby účastníků. Znamená to vstát, jít před ostatní a nahlas se modlit. Za co a jak, není řečeno. Je to zcela svobodné, každý může (a nemusí) přistoupit a říci, co mu leží na srdci. Slova díků, slova chvály, slova prosebná... Prostě si popovídat s Bohem. Nahlas, před ostatními, kteří napjatě a soustředěně poslouchají. Do toho zpívají ptáci, ovce za plotem už se rozešly, hlučně přeletí letadlo a dál zpívají ptáci.

Bože, to je ale nádhera!

Kdo něco takového jako možnost osobní modlitby před ostatními zažil, ví, jak velká je to výzva. Taky se moc lidí neodhodlá. Ale přece se jich vždycky pár najde. Není to vůbec jednoduché. Člověku (především tomu, který ještě není zvyklý se modlit) v té chvíli víří hlavou různé myšlenky: „Že bych tam taky šel/šla? Vždyť mám co říct, taková krásná krajina to tu je! Ale co vlastně chci říct? A jak to vlastně říct? Jakými slovy? Proboha, to má vlastně být modlitba! Pane Bože, co jen bych řekl(a)? Vždyť to vůbec nejde vymyslet! Ale už tam někdo jde!... No, řekl(a) to hezky. Taky to tak cítím...“ V takové chvíli už se vlastně modlíme,

oslovujeme toho, který je nám v tomto rozhovoru partnerem, byť si to v tu chvíli neuvědomujeme. Mnoho našich vnitřních otázek a výkřiků je velmi často nevědomě směřováno k Bohu. Zjevuje se to v jazyce, v ustálených výrazech, které už jako by ztratily svůj původní význam: Proboha! Pane Bože...! Slova chvály říkáme v duchu vždy, když jsme uchvázeni krásnou krajinou: To je ale nádhera! Jen si často neuvědomujeme, že v tu chvíli uznale mluvíme o výsledku Božího činu — stvoření.

Pro tento okamžik, kdy dopředu před ostatní přichází těch pár statečných, kteří pronesením pár slov povznášejí svou duši k duchovním světům, stojí za to bohoslužbu každý rok znovu organizovat. Stává se totiž něco úžasného — v tu chvíli se tam společně povznášejí k duchu celé společenství, které se tam sešlo. Majitelé zahrady ji vždy velmi ochotně návštěvníkům otevírají, poté co posekali trávu a udělali další přípravné práce. Vždyť na jejich milované zahradě se odehrává modlitba.

Krajina modlitby

Bohoslužba za krajinu se každoročně koná na levém břehu Vltavy, ale vždy přicházejí i lidé z pravého břehu. Vycházejí společně od kostelíku Stětí

sv. Jana Křtitele v Dolních Chabrech, přičemž kostelík si mohli ještě před cestou prohlédnout, pak jdou krajinou až k řece, nasednou na přívoz a nechají se převézt na druhý břeh. Vysednou z lodi a zdolají prudké stoupání, až se ocitnou v cíli, kde je čeká čistá pitná voda a něco k zakousnutí.

Stejně jako bohoslužba za krajinu má svou pouť, tak i v modlitbě můžeme vnitřně procházet poutí. Naše modlitba může mít svou vnitřní krajinu. Začneme v jednom bodě — s jednou myšlenkou — v jednom místě — třeba u malého kostelíku. Procházíme jím (v jeho tichu se můžeme soustředit na to, co vlastně chceme ve své modlitbě přinést k rozhovoru). Vycházíme z kostelíku ven do prosluněného dne, jdeme širokou přehlednou cestou (oslovujeme Boha), náhle se však ocitáme na úzké pěšince zarostlé houštím — zabloudili jsme (ztrácíme původní myšlenku, se kterou jsme před Boha předstoupili), po nějaké chvíli se s poškrábanými lýtky a roztrženým rukávem u košile vynořujeme na malé plošince mezi stromy, ze které se nám otvírá nádherný výhled na majestátní řeku vlnící se hlubokým tmavě zeleným kaňonem (sestoupili jsme v modlitbě hlouběji do sebe, až to bolelo, pak teprve se nám objevila slova, která nás velmi překvapila — jak obrovské je to, nebo ten, kterého oslovujeme, a zároveň jak blízko je nám onen, kterého oslovujeme,

jak intimní vztah sdílení to je). Jdeme dál, cesta se svažuje, přicházíme k řece. Na protějším břehu vidíme strmé skály a čas letí — do začátku bohoslužby tam nahoře na skále daleko přes řeku zbývá už jen necelá hodina (víme, že máme na modlitbu už jen krátkou dobu, za chvíli přijdou domů někteří členové rodiny a my jsme stále ještě nepronесли to nejdůležitější, co máme na srdci). Naštěstí nás převozník zahlédl, hned když jsme přicházeli; ještě musel počkat, než mu vystoupí ti, které právě převezl, a teď už startuje svou loď a přijíždí k nám (partner našeho rozhovoru nás slyší, i když ho ve stejnou chvíli zcela jistě oslovuje nesčetné množství dalších modlících se; obrací se k nám), nastupujeme do rozkolébané lodi a užíváme si mikro-dovolené — veze nás loď po lehce zvlněné hladině, ve které se odrážejí stromy z břehů, díváme se na řeku, tam, odkud přitéká a pak na druhou stranu, kde vidíme, jak řeka dál putuje za svým věčným cílem, strčíme konečky prstů do vody, voda je měkce obtéká, od naší ruky to trochu cáká, teplý vánek nám čechrá vlasy, připlouvají raci, zakrátko přirážíme k molu (cítíme hlubokou sounáležitost s během světa, klid a mír, máme pocit, že nás náš partner slyší a chápe). Po krátké, ale intenzivně prožité jízdě nás čeká výstup do prudkého kopce, tak vzhůru do práce! Na bohoslužbu přicházíme zpočeni, ale šťastni, a dokonce i včas. (Dá nám

jistou práci se z předchozího blaženého stavu odpoutat, uvědomujeme si, že nás čeká to i ono, musíme se vrátit k běžným denním povinnostem, ale svět je jakoby jiný, jako bychom ho viděli jinýma očima, novýma očima; po takovém zážitku jsou pro nás běžné denní povinnosti radostnou službou Bohu — bohoslužbou. Dobrovolnou. Svobodnou.)

Při cestě krajinou své modlitby jsme se obraceli k Bohu Otci, k tvůrčí prasíle, která nás přesahuje, se kterou možná ani nedokážeme jen tak běžně hovořit, a musíme si pro rozhovor s ní vytvořit nějaký jiný jazyk. K tomu velmi pomáhají zážitky z krásné přírody. Sám hluboký prožitek může být jazykem sdílení, jazykem rozhovoru. Ale co dalšího jsme při svém putování viděli, zažili, potkali? Lehký opar nad vzdálenými lesy, odlesky slunce na hladině řeky, teplý vánek, který nám čechrá vlasy... to mohl snad být Bůh Duch, který již při stvoření světa vanul nad vodami... anebo to byli ti dva rackové, co tiše připluli z druhé strany k boku lodi a pohupovali se na vlnách, které naše loď vytvářela? A do trojice všeho dobrého: kde jsme na cestě krajinou své modlitby mohli najít Boha Syna? V teple, kterým nás objímalo svými paprsky slunce. V dobrosrdečnosti převozníka, který předtím, než s námi odrazil od břehu, vesele zacinkal na zvonec. Ale především v tom, že jsme vlastně na té cestě nebyli sami,

že jsme byli skupina poutníků, kteří se v uvedený čas sešli na domluveném místě a společně vyrazili na cestu. V očích svých souputníků jsme viděli, že mají stejný cíl. Z jejich očí se na nás s láskou díval Kristus. Syn Boží, průvodce naším životem, světlo našeho myšlení. Teplo našeho cítění. Síla naší vůle.

Stejně jako krajina na celém světě má nepřeborné množství podob, tak i krajiny našich modliteb mohou být

velmi různé. Dnes byla takováhle, zítra může být zcela jiná. Navíc, každý z nás může ten okamžik, kdy se ponořuje do modlitby, prožívat úplně jinak. Možná, že mnozí ten prostor, ve kterém se s modlitbou ocitnou, ani neprožívají jako krajinu, nýbrž jako hudbu. Jako sonátu, jejíž věty navazují jedna na druhou, rodí se jedna z druhé. Nebo prostě jako určitou část svého života, která se odehrála bez času a bez prostoru.

Tento článek chtěl být pokusem o popsání jednoho prostoru modlitby, inspirovaným skutečným činem, který se každoročně děje koncem května na konci Prahy, tam, kde řeka opouští město. Chtěl být zároveň také pozváním k účasti na tomto setkání s modlitbou. Kdo by se chtěl dočíst více, může se podívat na www.drahan.chabry.cz do rubriky Akce.

(Článek převzat se svolením autorky ze sborníku „Okruh a střed“ č. 2012/4 – Umění modlitby. Sborník je periodikem Obce křesťanů v České republice. Webové stránky sborníku: <http://oas.obec-krestanu.cz>)